

*Кільченко Алла Віленівна,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання
Національної академії педагогічних наук України, м. Київ*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проблема оцінювання якості та результативності наукових і науково-педагогічних досліджень в сучасних умовах набуває першорядного значення. Підвищити ефективність наукових досліджень у цій галузі неможливо без об'єктивного аналізу їх якості, розробки відповідного критеріального апарату, методів оцінювання новизни, актуальності, теоретичної і практичної значущості наукових розробок з урахуванням специфіки типу робіт.

Впровадження у галузь освіти та науки нових інформаційно-цифрових технологій дозволяє якісно змінити зміст, методи й організаційні форми оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень, створити додаткові можливості, наприклад: доступу до великого обсягу науково-педагогічної інформації; підтримки активних методів навчання; дозволяє тиражувати окремі складові частини інформаційної технології та ін.

Побудова цифрової економіки й освіти – значущі пріоритети державної вітчизняної політики, що зафіксовано в законодавчих стратегічних документах. Так, у «Цифровій адженді України-2020» (<https://www.slideshare.net/tsnua/ss-72226573>) розкрито основні принципи цифровізації (з англ. digitalization) та зазначено, що *метою цифровізації* є досягнення цифрової трансформації наявних та створення нових галузей економіки, а також трансформація сфер життєдіяльності у нові більш ефективні та сучасні. Дотримання цих принципів допомагає реалізувати переваги інформаційно-цифрових технологій і успішно користуватися ними.

Аналітики та ІТ-фахівці пропонують свої трактування поняття «*цифровізація*», але набагато важливішим є визначення не самого терміну, а значущості цього явища в сучасному контексті. Так, у роботі [1] розкрито зміст поняття «цифровізація» як «впровадження цифрових технологій в усі сфери життя: від взаємодії між людьми до промислових виробництв, від предметів побуту до дитячих іграшок, одягу тощо. Це перехід біологічних та фізичних систем у кібербіологічні та кіберфізичні (об'єднання фізичних та

обчислювальних компонентів). Перехід діяльності з реального світу у світ віртуальний (онлайн)».

Національна академія педагогічних наук України (НАПН України) має свої напрацювання з цифрових відкритих систем, за допомогою яких можна здійснювати оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень. Співробітниками академії розроблено модель інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу, що передбачає системне використання відкритих журнальних систем, електронних бібліотек, програм антиплагиату, відкритих конференційних систем тощо [2]. Наприклад, затребуваною в науковій спільноті є *Електронна бібліотека НАПН України* (<https://lib.iitta.gov.ua>), в яку станом на 01.03.2021 р. науковцями розміщено понад 23 тис. інформаційних ресурсів, що було завантажено більш ніж 7 млн разів. Система Google Scholar (Google Академія) автоматично за цими публікаціями збирає дані щодо цитування та визначає індекс Гірша автора. Отже, ресурси бібліотеки виступають у якості відкритого джерела даних для наукометричних платформ. Ще одним ресурсом НАПН України є *електронне наукове видання «Інформаційні технології і засоби навчання»* (<https://pkp.sfu.ca/ojs>), створене на платформі відкритих журнальних систем (єдине в галузі педагогічних наук, що внесене МОН України до категорії «А» переліку фахових видань). Журнал входить до міжнародної наукометричної бази Web of Science. Кожна стаття, що подається до фахового видання, рецензується подвійним чи потрійним сліпим методом (експертиза) за допомогою цифрової (безпаперової) опрацьованої технології.

Таким чином, актуальність і значущість цифровізації оцінювання якості та результативності науково-педагогічних досліджень викликана необхідністю адаптації галузі освіти і науки до запитів цифрової економіки та цифрового суспільства, становлення яких – глобальні тренди сучасної епохи.

Список використаних джерел

1. Фішук В., Матюшко В., Чернев Є., Юрчак О., Лаврик Я., Амелін А. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. 2020. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.htm>.
2. Лабжинський Ю. А., Кільченко А. В., Коваленко В. М. Роль інформаційно-цифрових технологій для оцінювання результативності науково-педагогічної діяльності. Звітна наук. конф. ІТЗН НАПН України: зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Київ, 11 лют. 2021 р. К.: ІТЗН НАПН України, 2021. С. 55-61. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724023>.